

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adtnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Bécsi divat — magyar virtus.

Egy bájos, csodás kis hír, hogy fölmelegítette minden magyar szívét! Ma már újabb dacot nevel bennünk. A bécsi intrikusok megüzenték, hogy a magyar király, kinek hatvan esztendővel ezelőtt Kossuth Lajos erős keze döngette trónját, szíve mélyéig kiengesztelődve, pálmaágot küld a magyar nemzet bálványozott hőségének sirjára. Fölragyogott a szemünk, megdobbant a szívünk, lángolt a vérünk. Hittel forultunk Bécs felé. Oh! az a pálmaág, mit annyszor megtagadtak nemzetünkötől, mit annyszor hordozhattunk volna a nehéz töviskoszorúk helyett, most áldást, békét, nyugalmat hozott volna tarjagos, vészes politikai helyzetünkre.

Bécsből ismét játszanak velünk. Rut, kegyetlen játékot eszeltek ki most is ellentünk. Kitaláltak egy ragyogó, színes mesét, melyet mi eljágyulva, könyes szemmel hallgatunk, melyet igaznak hiszünk s aztán szemünkbe vágják: eddig volt, mese volt.

Megtanultuk már, hogy a legállandóbb bécsi divat: nevetségesség tenni a magyart. Sajnos, mi erre a divatszerepre igen jó médiumok vagyunk. Legszenvedőbb érzelmeinkben úgy beugrunk az osztrák huncutságoknak, mintha nem is volnánk egyébre alkalmasak, mint a Lajthán tul rajtunk kacagjanak.

Könyű a láncolt kutyát ingerelni. A mi erőfeszítéseink, politikai és gazdasági fenyegetődzéseink nagyon szelid és ártatlan félelmet váltanak ki az osztrákokban. Nem is félelmet, inkább derűt.

Mit akarunk mi magunkban? Osztrák ész és kéz nélkül pőrén szaladgálnánk egyik udvarból a másikba egy kis éhségcsillapító kenyérke után. Iparunk, kereskedelmünk, élelmezésünk, ruházatunk, sőt nagyra fujt önértetünk is az osztrák gazdasági érdekektől való függés rabszolga-bélyegét viseli magán.

Volt idő, mikor nekigyürkőztünk

az osztrák gyárak lerombolásának, százezer számra gyártottuk a feszítő vasakat, romboló szerszámokat: az ártatlan kis tulipánokat. Es . . . és hajlandók vagyunk elhinni, hogy abba is valami agyafurt osztrák ugratott be bennünket, hogy egy országosat nevehessenek rajtunk.

Hát biz úgy van az, hogy nemzetünket a bécsi divat és magyar virtus eszi föl Arpád földjéről. Ma már beteg ennek a hazának teste, lelke. Mélyreható, radikális műtetre van szüksége. Egyszer már hozzá kell kezdeni csakugyan a kivergődéshez. Elnémítani a bécsi hahotát s cselekvésre váltani az üres magyar virtust.

Számolva jelen gazdasági helyzetünkkel, ipari fejlettségünkkel, produktív képességünkkel, kezdjük már meg egyszer azt a komoly, elhatározott, a végső elszántság erejével ható gazdasági bojkottot, melytől leessék az osztrák álla. Vessünk sáncot az osztrák áruk elé! De a sánc alatt ne vágjunk kazamatákat, melyen átcsépezzék a „magyar ipart!”

Ha a becsület úgy kívánja, járjunk egy darabig kopottan, szürkén, ha kell foltos ruhában, asszonyaink, lányaink a hatalmas, bokrétás kalapok helyett kössenek babos kendőt, a színházi páholyokat hagyjuk a jobb időkre, a négy fogásos köznapi ebédeket majd az áldomás ivásra, a divatárus boltok helyén nyissunk suszter, lakatos, asztalos, szövő-fonó műhelyeket. Így talán még őszre tudjuk hozni a nemzeti erőt.

Ha ugyan már most is nem férges a mogyoró.

A kath. népszövetség köz- és nagygyűlése Zentán.

— Érsekurunk Zentán. —

A szabadkai népszövetség tegnap foglalkozott a zentai nagygyűléssel. Többen utaznak le Zentára, ahol lázasan folynak a nagygyűlés előkészítő munkái.

Érsekünk, dr. Városv Gyula is megjelenik a nagygyűlésen. Zentára szombaton

délután a 3 órás vonattal érkezik, titkáranak, dr. Révay Tibornak kíséretében. Fogadására nagyban készül a város tanácsa és a kath. szervezetek.

A zentai lapok így emlékeznek meg a 28-iki kath. népszövetségi nagygyűlésről:

„Ezen alkalommal, mint már jeleztük, számos országos hírvény, nagynevű előkelőség fog közöttünk megjelenni és kilátásunk van arra, hogy a környékről, sőt messze vidékről is sokan fognak közénk ellátogatni. Zenta város e napon kiválik a jelentéktelenség homályából. Pár órára az ország központja lesz. Százvezrek figyelme fog e napon felénk irányulni. Nemcsak a katolikusok milliói, hanem mások is igen sokan érdeklődéssel fogják lesni a Kath. Népszövetség nagynevű vezetőinek ajkairól közöttük elhangzó beszédeket. A Központi Kath. Népszövetség hálára kötelezett bennünket, mikor ideai közgyűlése színhelyét városunkat választotta és vendégeink igazán megérdemlik, hogy szeretettel és lelkesedéssel fogadjuk őket szerény körünkbe. Tisztelettel kérjük városunk közönségét, tegye valóban ünneppé, ezt a nagy napot. Nevezetesen kérjük, hogy aki teheti — főleg a főutcán és főtéren — tüzzön ki házára nemzetiszíni lobogót már szombat délután, mikor első vendégeink megérkeznek. Kérjük továbbá mindazokat, kiknek módjában áll, ajánljanak fel szombat éjjelre szállást azon vendégeink részére, kiket esetleg a szállodánkban nem tudunk elhelyezni, s ezt szíveskedjenek valamelyik plébánián bejelenteni. Bizva a magyar vendégszeretet igaz megnyilvánulásában a szíves közreműködőknek előre is hálás köszönetet mond a rendezőbizottság.”

Figyelmeztetjük azokat, akik már szombaton mennek Zentára, hogy a nagygyűlésen részt vegyenek, haladéktalanul forduljanak Vermes Gyula zentai káplánhoz, hogy elszállásolásukról idejekorán gondoskodhassanak.

A zombori függetlenségi párt állásfoglalása.

Az országgyűlési függetlenségi párt kettéválásának következtében a zombori függetlenségi párt százszáz intező bizottsága kedden este értekezletet tartott.

Az értekezlet elején a város országgyűlési képviselője Fernbach Péter ismertette azon adatot, melyek következtében a Justh párthoz csatlakozott. Dr. Donoszlovics Vilmos üdvözölte erre a százszáz bizottság nevében állásfoglalásáért. Az üdvözlést dr.

Legjobb beszerzési forrás porosz szén, kokszt és kovács szénre. — Tessék próbarendelést tenni!

Nagy tűzifa készlet!

Vagyok bátor a nagy közönség tudomására adni, hogy egy budapesti szénnagykereskedővel kötött bizományi szerződésből kifolyólag azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a szabadkai piacon a legjobb minőségű valódi porosz szenet, porosz koksztot és kovács-szenet bevezethetem, és pedig: 1036-16

Kasza János tűzifa- és szénkereskedő, bognárárúk raktára Szabadkán.

Telefon-szám 297.

IV. kör, Deák-utca, Milkó-ház.

Telefon-szám 297.

***** 100 klgr. elsőrendű porosz szén ára 4 kor. 40 fill.
100 klgr. elsőrendű kokszt ára . . . 5 kor. — fill.
100 klgr. 2-szer mosott porosz és szabolcsi kovács-szén . . . 4 kor. 40 fill.

Legkevesebb mennyiséget is házhoz szállítom. — Nagyobb rendelésnél árkedvezmény. — Főelvem a pontos mérlegelés.

Pontos kiszolgálás!

alapító tagjainak sorába. Az alapítók névsora tehát egy illusztris névvel szaporodott.

— **Halálozás.** Ssekfü Ferenc, nyugalmazott zentai városi főjegyző neje, Kekezo-vics Etelka, elhunyt.

— **Esküvő.** Kaisch Viktor, belgrádi mérnök, örök hűséget esküdött Szlávnity Keresztély zentai szabóiparos lányának, Nádónak.

— **Kettős kereszt a zsinagógákon.** Adjuk, amint vettük: Odesszából azt az érdekes hírt jelentik, hogy Tolmacsov az ottani főkörmányzó a napokban rendeletet adott ki, amely a zsidó lakosság körében nagy izgalmat keltett. A rendelet értelmében ezután minden udvari ünnepély alkalmából valamennyi zsinagógára keresztet kell állítani. A rabbik ez ügyben értekezletre gyűlnek össze. Minálunk ilyesmi nem történhet meg, ellenkezőleg csak pár éve történt, hogy a bereg-százi főrabbi kivakartatta a magyar cimerekből a kettős keresztet s helyébe a megendovéd zsidó ákombákomot tette, Sőt Budapestén a rombach-utcai zsidó elemi iskolában, a törvény értelmében kifüggesztendő magyar cimert is talán azért rejtették a sötét lépcsőház legsötétebb zugába, nehogy a magyar cimert azon a kereszt sértse az orthodox zsidók magyar hazafiságát.

— **Felülfizetések.** A „Bajmoki Sport-Egylet“ 1909. november hó 21-én tartott mulatsága alkalmából felülfizettek: Hegedüs Lénárd 8 korona 20 fillér, Birkás István 2 20, Kanyó Lajos 2 20 Illés Antal 1 40, Gauder István 1 20, Kungl István 1 korona, Pfeiffer Pál 2, Garay Sándor 2 korona, Pfeiffer Kálmán, Francsik István, Muity Benedek, Szita Béla, Fleischer Leó 80—80 fillér, Gunity Jenő 60, Schossberger Mátyás 60, Bakay Károly 40 és Szabó István 40 fillér.

— **Elszólás.** Három cigánygyerek áll a gyermekbíró előtt. Azzal vannak vádolva, hogy hajnalig huszonegyeztek. Egy detektív tetten érte őket s lefoglalta a bankjukat: egy koronát és 80 fillért.

— Nos, mit szólsz a vádhoz? — kérdezte a bírő a főbűnöst, aki a három közt a legidősebb volt.

— Instálom alásan, mi tüzet játszottunk. Megesküszünk rá.

— Eu is megesküszök — szólt a másik és a harmadik.

A detektív megesküdött, hogy huszonegyest játszottak, de mert látszott a vallomásán, hogy nem igen tudja megkülönböztetni a huszonegyest a tíztől, a bírő fölmertő ítéletet hozott.

— Azután ne menjetek többet huszonegyezni — intette a bírő a sunyi tekintetű kis cigánygyerekeket.

— Nem! utoljára történt — szólt el magát a három gyerek, azután rohant kifelé.

— **Katalin-bál a zombori katolikus legényegyletben.** Folyó hó 21-én tartotta meg a zombori kath. legényegylet szokásos Katalin-bálját. Anyagi sikerrel nem igen dicsekedhetünk — az évi vásár miatt — de annál szebb volt az erkölcsi diadal. Előadták Gruber Ottó „Azok az asszonyok“ című és Kruny Ferenc: „A jóslat“ című vígjátékát. A rendező Schmidt L. József dícséretére legyen mondvá mindkét darab nagyon szépen sikerült. Szép játékaikkal kitűntek: Stefkó Mária, Kovácvics Gizuska, Firány Mariska, Csányi Ilonka, Mikó Mariska kisasszonyok; míg a férfiak részéről: Csik István, Schwel József, Darassy Sándor, Patajger Nándor és Juhász Pál arattak szép sikert. A játék végén Kruny Ferenc szerzőt lelkesen megéljenezték. Azután megkezdődött a tánc s tartott kora reggelig.

— **Aki ütleggel fizet a cigánynak.** Vörös István majnai szőlői lakos kéményseprőlegény tegnap délután alapos dáridót csapott egyik ottani kocsmában. Előkerült Németh Károly hegedüs cigány, aki hurszadkaidag huzta a kéményseprőlegény nótáit. Huzta vagy két óra hosszáig, amikor fizetésre szólította Vörös Istvánt, kiderült, hogy ennek nincs több pénze egy koronánál. Szóvitába kezdtek és Vörös kupán vágta a cigánylegényt. Ez meg dühében bicskát rántott és belevágta a kéményseprő legény karjába. Az eljárás megindult ellentük.

Milyen lesz a tél?

Egy párisi időjós szerint a legerősebb telek a kilenccel végződő évekre esnek. A 859 dik évben az Adriai tenger északi része be volt fagyva. Az 1189 ik évben önyi magasságban fődte a hó a földet.

Az 1209. évben oly hosszú volt a tél, hogy a marhák elesége elfogyott, s eleség hiányában óhségtől döglöttek el a marhák. Az 1269. esztendőben Dánia és Norvégia között a tenger hónapokon át be volt fagyva, úgy, hogy a két ország között a tengeren át szánkokon közlekedtek.

Angolországban 1339 ben oly erős volt a tél, hogy az emberek között óhhalál pusztított. Az 1409-ik évben a Duna a forrásától kezdve egész a Feketetengerig be volt fagyva. Az 1609-ik évben Franciaországban, Svajban és Felső-Olaszországban oly erős volt a tél, hogy a kenyeret evés előtt föl kellett melegíteni. 1639 ben Marseillenél a kikötő messze be a tengerbe be volt fagyva. Az 1869-ik év volt Franciaország legerősebb és leghosszabb tele. A husételek ára oly magasra szökött, hogy éhínség következett be.

Az 1709 diki tél is erős volt. A föld egy önyi mélységre meg volt fagyva. A vadak ezerszámra menekültek a fálvakba, hogy hajlékot találjanak.

Az 1729., 1749. és 1769. években Franciaországnak minden folyója be volt fagyva. A vadak ezerszámra fagytak meg. Az 1798. és 1829 iki telek is erősek voltak. Az 1839. esztendőben leirhatatlan volt az óhség és nyomor így 1879. és 1899 ben is.

Ezen adatok alapján erősítgeti a francia jós, hogy az idei 1909-ikdi tél is kegyetlen lesz.

A műálhirlapiró a vádlottak padján.

— Csalás és sikkasztással vádolva. —

— Elnapolt tárgyalás. —

Emlékeznek még a Bácskai Napló olvasói Kertész Béla, a műálhirlapiró működésére. Utcái verekedések, kisebb-nagyobb fajta csalás és sikkasztás jellemzik működését.

Ma a vádlottak padjára került Kertész Béla. A szabadkai kir. járásbírószágon ma dél-előtt kilenc órakor volt Csiky Imre királyi járásbíró előtt a tárgyalás, melyen az ügyészszégi megbízott is jelen volt.

Kertész ellen az október hóban megindult Színházi Ujság tett feljelentést, mivel Kertész a lapra előfizetést szedett fel és azt elsikkasztotta.

Kerek Lajos tanító pedig csalás miatt tett feljelentést ellene, így csalás és sikkasztás miatt lett vádolva.

Csiky bíró kérdéseire Kertész elmondja, hogy 16 éves. Vallása izr. — Foglalkozása? — kérdi a bírő.

— Hirlapiró — azaz nem, a Magyar Kereskedelmi Közlöny bács megyei tisztviselője vagyok — szól Kertész.

— Micsoda? — kérdi a bírő.

— Illetve a Tolnai Világlapja munkatársa vagyok! (?)

Ezután a bírő kérdéseire felel. Beismeri, amivel vádolva van. Mivel azonban mind panaszosok, mind vádlott védője új tanukat jelentenek be, a bírő a tárgyalást elnapolja.

INNEN-ONNAN.

Az óbecse—szabadkai vicinális egyik állomásán a vonat igen sokáig várt. Egy jókedvű kompánia ült az egyik kupében. Az egyik ur kidugja fejét az ablakon s kérdi:

— Kalauz ur! Mire várunk itt olyan soká?

— Az indulásra! — felelt a kalauz minden indulat nélkül.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A fiharmonikusok Beethoven hangversenye.** Jó öreg színházunkba be-költözött egy estére a klasszikus muzsika királya, Beethoven és az ő halhatatlan melódiáival befészkelte magát az áhitatos cseudben hallgatók fülébe, szívébe. Szinte megfelledeztünk a nagy mester interpretálói-ról — ami csak az ő dícséretükre válik — oly tökéletes előadásban ismertük meg a simfonikus Beethovenét. Zsufolt ház előtt adja meg a jelet Lányi Ernő s a zenekar belekezd a Prometheus nyitány hatalmas kezdőkordjaiba. Már a nyitány gyönyörű melódiái magukkal ragadták a közönséget, mikor pedig Szendy Arpád befejezte a G-dur szongorahangversenyt, valóságos extázisban tapsolt a közönség. Ez a zongora-koncert Beethoven első munkája ebben a nemben, ő maga adta elő a bécsi operaházban először: Igazi virtuoz munka. Szendy Arpád különösen az első részbe beiktatott kaden-ciával ért el nagy tetszést. Bravuros játéka a csodálatot keltette fel a közönségben. Ráadásul saját művét, I. rapszódiaját játszotta el. Kapott egy óriási krizantémum ösokrot, egy babérkoszorút a fiharmonikusoktól és egyet a zenede növendékeiktől. Klein Mátyásné éneke ebben a nagy művészi műsorban pompásan megállta helyét. Kleinné hangja a legkisebb érzés modulációkra is reagál, csak a magasabb regiszterekben nem elég csengő. Az előadott dalok nem hangtornásznak vannak írva, egyszerű dolgok s némes egyszerűségükkel hatnak. Három dalt énekelt Kleinné a hármas kísérettel: Lányi, Koller és Plóner, három név, ahol a név már dícséret is. Szünet után jött a Pastorale simfonia, Beethoven legkedvesebb alkotása. Az igazán fárasztó művet oly figyelemmel hallgatta a közönség, hogy ezt csak Beethoven szellemének tökéletes meg-értésével és átérzésével magyarázhatjuk. Erre pedig igazán és joggal büszke lehet a fiharmonikus gárda Lányi Ernővel és Békeffy Gyulával élükön. A hangverseny után Szendy Arpád tiszteletére társasvacsera volt a Pest éttermében, ahol késő éjjeli órákig vig kedéllyel ünnepelték a nagy művészt.

Műsor:

Péntek: Tavasz.
Szombat: A gyöttesek (ujdonság).
Vasárnap d. u. Pesti nők, este Tilos a csók.
Hétfő: Győztesek.
Kedd: Suhanc.
Szerda: Vájlunk el.
Csütörtök: Gyermekek.
Péntek: Jókedvű paraszt.
Szombat: Katalin.
Vasárnap: Délután Bánk-Bán.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Uj királyi ügyész.** Az igazságügy-minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök Winchler István királyi ügyész utódául királyi főügyészi helyettes minőségben dr. Loydzel Kálmán lugosi kir. ügyészt nevezte ki. Az új királyi ügyész, aki Lugoson, mint kiváló szónok és energikus tisztviselő, közbecsülésben áll, már a napokban elfoglalja új állását.

MOST JELENT MEG!

Buday: Az Egyke. Különnyomat a Huszadik Szabad-ból, ára 50 fillér.
Drégely: A szerencse fia, komédia négy felvonásban, ára 2 kor. 40 fillér.
Hall Calne: A száműzött. II—III. kötet, ára 1 20 kor.
Hollós: Földszínt, ára 2 korona.
Kogutowicz: Magyarország és Ausztria vasúti és köz-
lekedési térképe, méretk 1:900,000, ára 2 korona.
Lánzi: A fajok harsa és az osztályharc, különnyo-
mat a Huszadik Szabadból, ára 50 fillér.
Puzta: Párisi feljegyzések, ára 3 korona.
Sebestyén: A kézcsook, ára 2 korona.
Schätz: Magyar-Esperanto beszélgétesek, ára 1 kor.
Tábori: Kragujevics bajtársai, ára 40 fillér.
Maurice Cuvesture: Sur des molliyes, ára 2 kor. 40 fill.

Kapható:

Krécsi A. Nándor könyvkereskedésében
Szabadkán, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.
Telefon 2—83.

Maier Nándor bunyevác nyelven tolmácsolta.

Utánna dr. Balogh Ernő országgyűlési képviselő ismertette a politikai helyzetet és Petényi néptanító előterjesztette a következő határozati javaslatot.

„A zombori függetlenségi és 48-as párt kimondja, hogy Zombor, szab. kir. város képviselőjének Fernbach Péternek állásfoglalását helyesli, örömmel tudomásul veszi és személye iránt a legnagyobb bizalommal viseltetik.

A párt képviselőjével egyetemben szívesen ragaszkodik függetlenségi programjának egészéhez és ennek alapján a leghatározottabban követeli az önálló bankot 1911-re és az önálló vámterületet 1917-re Ezenkívül áthatva programjának liberális és minden tekintetben demokratikus szellemétől a leghatározottabban követeli az általános, egyenlő és községenkénti szavazattal kapcsolatos választói jognak mielőbbi megvalósítását. Elítél végül bármiféle koalíciós vagy cooperatiós válalkozást.“

Erről a határozati javaslatról üdvözlő sürgöny alakjában értesítették Justhot.

Impressiók a Beethoven estről.

Azt tudom, hogy 8 óra 10 perckor kezdődött a hangverseny, hanem attól kezdve megszűnt rám nézve az idő érzése. — Volt közben szünet, de szinte lidérenyomás alatt voltam, a nagy mester nagy lelkének súlya volt ez. Vége volt a hangversenynek, mintegy öntudatlanul mentem ki a nézőtérrel, felhuztam a kabátomat, hazamentem s mikor kiteszem az órát zsebemből, rápillantottam: negyed 12.

Három óra hosszat nem gondoltam az időre, elfeledkeztem a modern ember szokásáról, aki minden negyed órában idegesen rántja ki zsebéből az órát. E három óra alatt teljesen lefoglalta gondolat és érzelmevilágunkat Beethoven. Csodálatos lélek volt Beethoven lelke. Ez a lélek reagált a legfinomabb érzés-hullámokra is, mint a tó sima tükre megérzi a szél legkisebb lebbenését is. És ezt megtudta mondani az ő különös nyelvén is, a muzsika nyelvén. Meghalljuk a patak csobogását, a madarak hangversenyét, a vihart, a menyörgés, a villámot, mindent... és még valamit: az alkotó lelkét, gondolatát.

Ez a művészet, ami elfelejteti a hallgatóval az idő folyását, amely úgy lefoglalja minden gondolatát, érzését, hogy elfelejti buját, baját és boldognak érzi magát.

Igazi teatre paré... Ez a sokat lebecsült „paraszt“ város mégis tud lelkesülni az igazi szépeért. De ezt nem tudja meg az ország, erről nem vesznek tudomást a fővárosi lapok, vagy ha igen, csak valamelyik elrejtett rovatban, de ha tifuszjárványról, botrányos gyilkosságról szól az ének, mindjárt kész a szenzáció az elmaradt, izákos intelligenciátlan „paraszt“ városról.

Talán Szendy Árpád is félve jött ide eljátszani nekünk Beethoven zongorahangversenyét; akkor bizonyára csodálattal nézett végig a tömört sorokon s a páholyokon.

Szendy Árpád befejezett művész. Technikája tökéletes; mint orgona zeng ujjai alatt a nagy Blüthner, csodálatos melódiák, pattogó trillák emelkednek ki a zongorából. Lobogó hajzat alatt nagy ivben hatalmas homlok, nagy, intelligens szemek... egész Beethoven homlok. Szendy Beethovennek jelenleg egyik legelső interpretátora. Rapszodiájában pedig művészi komponáló tudását bámultuk meg. Virtuóz technika, csodálatra méltó megértése és felfogása a nagy mesternek... ez Szendy Árpád.

A filharmónikusok... Van köztük pap orvos, ügyvéd, tanár, jogász, tanító, zenész... Az életben külön élő, működő emberek. Mi hozta össze őket?... A szép szeretete. Becsüljük meg ezt a derék társaságot, vegyük le a kalapot tagjai előtt, akik időt, fáradságot

nem kímélnek, ha arról van szó, hogy híveket toborozzanak a klasszikus muzsika táborába. De még nagyobb dicséret illeti a nagytudásu, művészelelkű vezetőt, Lányi Ernőt, a filharmóniai társaság lelkét.

Meghajtuk az elismerés zászlóját Békeffy Gyula előtt, aki, mint a társaság elnöke, az adminisztráció terhes munkáját végezte s mint az eredmény mutatója: fényes sikerrel.

A Beethoven estnek vége. Nagy és sikeres munka volt; eredménye nem fog elmaradni. Lassankint majd csak tudomást vesznek rólunk, hogy nem vagyunk „paraszt“ város, ahol csak bort tudnak inni, hanem meg tudnak hallgatni egy Beethoven hangversenyt és meg is tudnak érteni egy Beethoven hangversenyt.

m. m. i.

A Haverda-ügy II. főtárgyalása

Nőknek tilos a bemenet.

Csak jogászbereknek.

— Saját tudósítónktól. —

Bizonyára sok kíváncsi nő, aki a Haverda ügy vádlottait még nem látta, csüggedten fogja elolvasni e sorokat. A Haverda ügy második főtárgyalására nőknek tilos lenni a bemenet. A főtárgyalás elnöke rendelkezett így. És pedig helyesen.

Már a Haverda ügy első főtárgyalása alkalmával is többször szóvá akartuk tenni, hogy helytelen dolog volt a hölgyeket a tárgyaló terembe bocsájtani. A tárgyaláson azután még az a hallatlan eset is megtörtént, hogy magának a bíróságnak háta mögött is sorban hölgyek ültek. A védők, az ügyész padja mögött is kíváncsi női fejeket lehetett látni. Jól jegyezte akkor meg egy uriember látom ezt a helytelenséget, hogy jó hogy még az elnök helyét el nem foglalják a kíváncsi hölgyek.

Most azonban ennek vége. A második tárgyalásra nem kapnak jegyeket hölgyek. Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a főtárgyalás elnökével Salánky József dr.-ral aki a következőket mondta:

— Igen, a főtárgyaláson nem szabad hölgyeknek részt venni. Nem is kapnak jegyet. Csakis férfiak és pedig lehetőleg jogászbereknek adunk belépőjegyet.

— És miért van ezen intézkedés kérdezi munkatársunk?

— Mert az ott történő dolgok nőknek nem valók. Már az első tárgyalás alatt is szó volt arról, hogy hölgyeket nem kellene bebocsájtani, de akkor mégis megtörtént. Így legalább nem kell mindjárt zárt tárgyalást kérni, ha csupán férfiak lesznek benn.

Csak helyeselni tudjuk a bíróság eme határozatát. Eppen a tegnapi vezércikkünkben irtuk, hogy a tárgyalás utáni érdeklődés a legtöbbször erkölcselen motivumból származik.

A Kragujevics Spázó bűnperének tárgyalására még a férfiak közül is csak a 30 éven felülieket bocsájtották be. Itt ugyan nem lehet ezt kívánni. De az mégis megkövetelhető, hogy éretlen diágyerek ne jussanak a terembe, mint az első tárgyaláson történt.

A tárgyalásra már most jelentkeznek jegyekért. De még előjegyzések nincsenek mivel azt a hármastanács egyik tagja fogja végezni.

A tanács másik két tagja pedig még nincs kijelölve.

A Haverda-ügy decemberi esküdtzéki ciklus tagjaiul a következők sorsoltattak ki:

Vojnics T. György szijgyártó, Osizmadia Antal földbirtokos, Vinkler Simon fodrász, Patyi István tanító, képezdeitanár, dr. Weisz Jenő ügyvéd, Pollák Lajos nagykereskedő, Vujkovic Cz. Lukács földbirtokos, Prokesch Ignác főgimnáziumi tanár, Kuluncsics Gergely vendéglős, Koósz József festő, Szücs Mihály bajmoki földbirtokos, Balázs Piri István, Arnold Pál cipész, Ispánovics Márk festő, Horváth Kálmán magánzó, Rieger Mihály kereskedő, dr. Szudarovich Benedek ügyvéd,

Kuluncsics Dániel sertéskereskedő, Bröder Lajos kereskedő, Sinkovics Márton földbirtokos, Méth Lajos, Kunszabó Mihály, Kriszháber Dezső kereskedő, Bakacsi Pál magánzó, Kudlik Adám hangszerkészítő, Seereiner Alfonz gázgyári igazgató, Veréb Antal kereskedő, Rukavina Nándor iparos, Rádics Dusan földbirtokos, Péricsics Erneszt földbirtokos.

Pótesküdtök: Nagy András Gerber Adolf, Kötő József, Máncics Vince, Krausz Gábor, Iktics Kálmán, Perl Lajos, Pukkel Gyula, Majláth Imre, Simókovics Agoston.

Ferrer műve.

Az „emberbarát, nagyszívű tudós“ és még egyéb jelzőkkel illelt anarchistavezérről már hallgat a magyar liberális sajtó. A kath. sajtó kitartó küzdelme és leleplezései torkára forrasztották a hazug dicsőítést a magyar szabadkőmives liberalizmusnak. Ferrer anarchista valódi képét rajzoltuk meg s ma az „U—p“ nyomán kiegészítjük egy kis statisztikával, melyből kitűnik, hogy ez az izgató 5280 gyermek iskoláját és otthonát pusztította el véres izgatásaival.

Montes Jeromos madridi jogtanár legutóbb cikket irt a Ciudad de Dios című folyóiratban Ferrerrel s közli a Ferrer-fölbujtotta tömeg által elpusztított épületek neveit s melléjük írja, hogy mindegyik hány gyermeket tart el. Ime:

Munkás-gyermekek menedékhelye	200
A Gyermekek Jézus-menedékhely (szegény gyermekek számára)	100
A Szent-Péter Katolikus Kör	100
A Katolikus Középpont	300
A Jézus szent szive szolgálói	300
A szent-ferencendi apácák kolostora	500
A Kerestény patronázs	200
A Szalézi-intézet	350
Szent Antal Jámbor iskolái	600
A Szent Mihály kollégium	250
A Mária szivéről nevezett misszió	200
A Jézusról és Máriáról nevezett munkásiskolák	700
A Szent Péter-intézet	500
A segítő Máriáról nevezett női szerzet	300
A carreterói kollegium	300
Az irtalmas nővérek háza	150
A domonkosok háza	150
A loretói Miasszonyunk kolostora	80

Összesen: 5280

Mit szól ehhez az emberbaráti tényhez Székely Aladár kir. ügyész, anarchistadicsőítő ur? Hej! Szabadkőmives urak, mit szólnak mindezekhez önök, a humanisták?

H I R E K.

— Szabadka képviselete a Kossuth mauzóleumnál. Szabadka város képviseletében a budapesti Kossuth mauzóleum mai leleplezésére dr. Biró Károly polgármester utazott el. Kivüle még fölutaztak Budapestre dr. Mukits Simon, Gyelmis Gerő, országgyűlési képviselők, Farkas Zsigmond és Regényi Lajos. A városi tanács szép, diszes koszorut küldött föl Kossuth mauzóleumára. A koszorut ma hajnalban vitte fel két városi szolga. A mauzóleumnál Biró Károly dr. polgármester teszi le a koszorut Szabadka város nevében.

— A keresztényszociális földmunkások folyó hó 28-án, azaz vasárnap délután 4 órakor a Kath. Legényegyletben értekezletet tartanak.

— Népszövetségi értekezlet. A helybeli népszövetségi csoportok P. Kochán Bertalan zárdafőnök vezetése alatt tegnapi délután 3 órakor a Katolikus Kör helyiségében értekezletet tartottak, melyen a zentai nagygyűlésre való átrándulás módjait beszélték meg. Az értekezleten több érdeklődő részt vett.

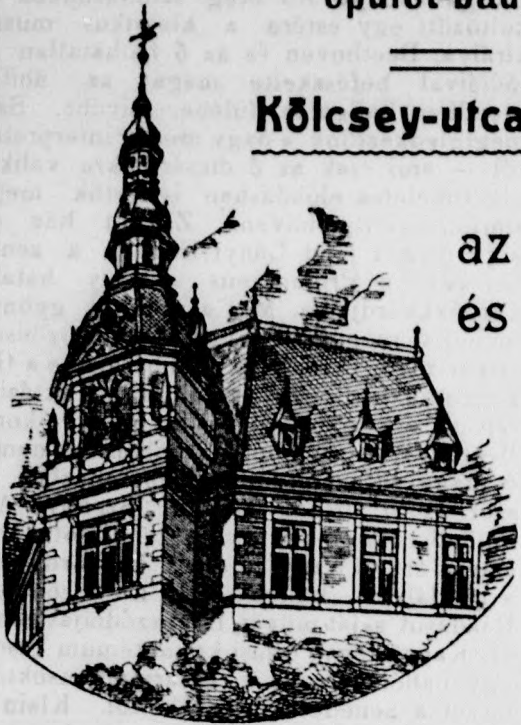
— Szendy Árpád — a filharmóniai társaság alapító tagja. A nagy művész filharmónikusainkat úgy megszerette egy estén, a Beethoven-hangverseny estjén, hogy kijelentette Lányi Ernőnek, hogy a legnagyobb örömmel lép be az egyesület

Abrasits Mihály és Társai

épület-bádogos és vízvezeték berendezők

— SZABADKÁN, —

Kölcsey-utca 254. sz., a főposta mellett.

Elvállalnak

az épület-bádogosságon
és vízvezeték szerelésben
előforduló minden munkát a leg-
díszesebb kivitelben.

Készítenek:

toronyfödést, villamhárító felszerelést,
fürdő- és klozet-berendezést,
valamint 819-87
csatornázást.

Telefon 154.

EGY jó házból FIÚ

való

tanoncul felvétetik

Dulics Géza úri szabónál

IV. kör, Mátyás-utca 76. sz.

1060-10-1

Ujságelárusítók

felvétetnek

lapunk kiadóhivatalában

30% jutalékra.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és fő-
tisztelendő papság becses tudomására hozni,
hogy az őszi és téli idényre való fekete,
szintartó papi szöveteim megérkeztek s azo-
kat üzletemben nagy választékban raktáron
tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-
tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és
megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta
reverenda vagy ruha beküldése is; kívá-
natra azonban saját költségemen a helyszínére
személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, vala-
mint azok javítását is jutányos árban el-
vállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett
levő *Balog György-féle ház*. Vesselényi-ut.

Hadnagy István.

papi és polgári szabó.

159-215

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz.

Szabadkán, IV. kör, Rákóczi-utca 20. szám.

• Telefon-szám 300. •

KÖZIGAZGATÁSI,

EGYHÁZI,

• ÜGYVÉDI, •

ELEMI- ÉS

TANONC-ISKOLAI

NYOMTATVÁNYOK

NAGY RAKTÁRA.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. ó.
közönség b. figyelmébe jól felszerelt,
a modern technika gépeivel ellátott

• KÖNYVNYOMDAI INTÉZETÉT. •

Elvállal e terén mindenféle a leg-
egyszerűbbtől a legkomplikáltabb
munkákat, u. m.: irodalmi művek,
folyóiratok, üzleti könyvek, keres-
kedelmi nyomtatványok, falragaszok,
esküvői, eljegyzési és bál meghívók,
névjegyek, borítékok, levélpapírok,
gyászjelentések, körlevelek, reklám-
nyomtatványok

jutányos és izléses elkészít-
ését.

BÁCSKAI NAPLÓ,

NAŠE NOVINE,

JÓ REGÉNYEK

TÁRA ÉS

P U Č K A * * * *

* * KNJIŽNICA

KIADÓHIVATALA

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai

bádogos. Szabadka, I. Kölcsey-utca 254.

Balázs Piri Kálmán

szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI.
kör, Halasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos órás és ék-
szerész. Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényké-
pész mellett.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI.,
Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület-műlakatos

és gépjavitó üzlete Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota.
Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat,
sirkereket, szivattyus kutakat, varrógépek és
kerékpárok szakszerű javítását, szobacsengők és
telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus, kőfaragó és szob-
rász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fimpl István cukrász. Szabadka,

VI. kör, Deák-utca 8.
Telefonszám 206.

Fekete, Temunovits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon-
szám 371. Legelőcsőbb bevásárlási forrás.

Fierst István cukrász. Szabadka,

I. kör, Bőtvös-utca
85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma

virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Eg-
ressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztetetkezési vállá-
lata. Szabadka, VI. kör,

Deák-utca 4. szám.

Gálik János bádogos mester.

Szabadka, VIII. kör,

Kossuth-utca 1.

Kasza János tűzifa, szén nagyban és

kisinyben való elárúsítása.

Házhoz szállítva. Szabadka, Deák-utca 3.

Kovács Béla és Társa

varrógép-, kerékpár- és gramofon-keres-
kedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecsi Erzsébet női kalapárus.

Szabadka, VIII.
kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai

húseszernoka. Szabadka, I. kör, Deák-
utca 64. szám.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő.

Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József

dísztetetkezési vállalata. Szabad-
ka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-,
mozaik- és cementáru-gyára. Sza-
badka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasuti
indóházzal szemben).

Siflis Gyula hentesáru-üzlete és

füstöltéje. Szabadka,
VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula esztergályos.

Szabadka, I. kör,
Damjanich-utca.

Széchenyi István épület- és butor-
asztalos

Szabadkán, Damjanich-utca 102. sz. a. (Lévay-
ház) Zöldfa-körösm.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos.

Szabadka, VI. kör, Petőfi-
utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő.

Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő norinbergi-, rövid-
díszmű-, női- és uri-
divatáru-üzlete. Szabadka, I., Deák-utca, Ver-
mes-féle házban.

Keresztények csak keresztényeknél vásároljatok!

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán.